

Jaarverslag 2020

ANTONIN ARTAUD vzw

jamais réel,
toujours vrai

Antonin Artaud

Voorwoord

COVID19

In de loop van 2020 werden we geconfronteerd met de gezondheids crisis, en moesten we op zoek gaan naar aangepaste werkmodellen en een aangepaste organisatie van de dienst. Onmiddellijk bij de eerste lockdown pasten we onze werkwijzen aan.

Op het gebied van de organisatie waren er verschillende maatregelen. De doelstelling was om de continuïteit van de zorg te garanderen en het aantal personen in het gebouw tot het strikte minimum te beperken.

Dit betekende dat we de continuïteit van de permanentie verzekerden met twee werknemers die aanwezig waren. Er werden vaste duo's gevormd, waarbij zoveel mogelijk werd geprobeerd dat duo's elkaar zo weinig mogelijk kruisten.

Essentiële huisbezoeken werden wel zo gauw mogelijk hervat, maar hadden bij voorkeur plaats in open lucht.

Vergaderingen gebeurden via teleconferentie en om dit mogelijk te maken kreeg elke werknemer een draagbare PC ter beschikking.

De wachtruimte werd afgesloten en personen werden toegelaten op het afgesproken uur. Bij het maken van afspraken werden momenten afgesproken zodanig dat zo weinig mogelijk personen tegelijkertijd in de trappenzaal moesten passeren.

Cliënten werd herhaald uitgelegd met welke problemen we maatschappelijk werden geconfronteerd, en welke maatregelen zij zelf moesten in acht nemen.

Het resultaat van dit alles is dat we de dienst ononderbroken hebben kunnen verzekeren.

UITBREIDINGEN

In 2020 schreven we in op verschillende projectoproepen.

Voor de volgende oproepen werden we geselecteerd :

- De projectoproep rond het verhogen van de mobiliteit van de centra geestelijke gezondheidszorg.(CoCoM). Er werden twee FTE toegewezen aan Antonin Artaud, die weliswaar zullen ingezet worden in 4 centra geestelijke gezondheidszorg in samenwerking met het mobiel team langdurige zorg MOVEOplus
- De projectoproep ter uitbreiding van het Pilotproject Psychiatrische Thuiszorg (Actiris) waarbij we - mede door een belangrijke eigen inbreng - 2FTE te beschikking hebben die we inzetten in het project **Unmet Need**.

- De projectoproep rond architecturale aanpassingen die nodig zijn in het kader van de Covid-19 maatregelen (VGC). Hier konden we 3 elektrische plooi-fietsen bekomen waarmee we de werknemers die op huisbezoek gaan, een alternatief konden bieden voor het openbaar vervoer.
- De projectoproep rond de ontwikkeling van laagdrempelige ontmoetingsruimten (CoCom) waardoor de bestaffing van **Circuit** kon uitgebreid worden naar 3 voltijdse werknemers.

In 2020 namen we afscheid van Dr. Renilde Bocken die na 23 jaar actief te zijn in de organisatie, verkoos om de dienst te verlaten. Zij blijft weliswaar actief in het beschut wonen Initiatief Antonin Artaud.

In 2020 – 2021 blijft de mogelijkheid die we sinds enkele jaren hebben, om elk jaar opnieuw een psychiater in opleiding te hebben die zijn stage in de ambulante sector doet. Een unieke kans om de ambulante sector te laten kennen aan psychiaters in opleiding.

I. Situering van de dienst

1. HISTORISCHE ONTWIKKELING

De dienst is 43 jaar geleden ontstaan geïnspireerd door de grote bekommernis van haar stichters om de hulp en de zorg voor personen met ernstige en langdurige psychiatrische problemen te de-institutionaliseren. Ze deden dit door concrete initiatieven voor ambulante zorg te organiseren, en door bijzonder aandachtig te zijn voor de wijze waarop de zorg en hulp aan personen werd aangeboden. Aandacht voor de vraag en behoefte van de cliënt, maximaal respect voor privacy en rechten van de cliënt, op zoek naar emancipatorische omgangsvormen met de cliënt, zijn de waarden en doelstellingen waarbinnen steeds geprobeerd is te functioneren, en waarbinnen nieuwe initiatieven en keuzes gekaderd worden.

2. ONTSTAAN EN HISTORIEK

De dienst is erkend als dienst voor geestelijke gezondheidszorg sinds 1989. Voordien maakte de dienst het curatieve gedeelte uit van het **“Centre de Jour - Club Antonin Artaud”**.

Het splitsen van de twee diensten gebeurde omwille van de veranderde wetgeving waardoor het nodig werd de twee diensten onafhankelijk van elkaar te organiseren. Sinds 1988 zijn er tussen de beide vzw's geen administratieve banden meer.

Van begin af aan heeft de organisatie er steeds voor geopteerd om de dienst toegankelijk te laten zijn voor bewoners uit de tweetalige gemeenschap van Brussel. Om dit mogelijk te maken is de dienst zo georganiseerd dat Nederlandstalige en Franstalige hulpverleners in één equipe werkzaam zijn. Dit biedt de garantie dat de hulpverlening gebeurt in de taal van de patiënt. De dienst is erkend als bicommunautaire instelling door de Gemeenschappelijke Gemeenschaps Commissie en wordt hierdoor gedeeltelijk gesubsidieerd voor de personeelskosten en voor de werkingskosten.

De voorbije jaren heeft de dienst zich steeds kunnen inschrijven in nieuwe initiatieven die de overheid nam in het kader van hervormingen van de psychiatrische zorg.

In 1993 werd onze activiteit van **“begeleiding aan huis”** erkend als een initiatief voor Beschut Wonen. Dit initiatief wordt sinds aanvang gekenmerkt door een sterk geïndividualiseerd aanbod dat zich concretiseert in het aanbieden van individuele studio's of appartementen, dikwijls in samenwerking met plaatselijke sociale woonmaatschappijen.

In 2000 werd onze activiteit van het **“organiseren van overleg”** erkend als Project Psychiatrische Thuiszorg. Met dit initiatief hebben we vooral aandacht voor coherentie en continuïteit van zorg voor complexe psychiatrische problematiek waarbij de zorg geboden wordt door meerdere hulpverleners die actief zijn in verschillende sectoren.

In 2010 werd ons voorstel van **Therapeutisch Project** dat zich richtte naar personen met ernstige psychiatrische problemen die zich in een transitiefase bevonden, erkend. Het werd ook een eerste ervaring in de ontwikkeling van netwerking. Het vormde de basis voor het latere **Pilootproject HERMESplus**.

In 2013 werd ons projectvoorstel tot netwerkvorming erkend binnen het artikel 107.

Deze erkenningen of projecten werden steeds met partners georganiseerd waardoor het succes hiervan gedeeld is met - dikwijls – vele andere organisaties.

In de loop van 2017 openden we “**Circuit**” - een laagdrempelig initiatief voor contact en integratie dat beschikbaar is voor enerzijds personen die in contact zijn met de ambulante psychiatrische zorg en anderzijds samenwerking en interactie faciliteert met bestaande organisaties uit de buurt.

In de loop van 2018 ontwikkelden we een regelmatig overleg met organisaties uit de wijk waarbij problematische situaties die zich in de wijk voordoen, waarbij mogelijk een psychologische problematiek onderliggend is, onderling gesignaleerd worden.

In de loop van 2020 dienden we verschillende projecten in zowel bij de GGC als Iriscare. De positieve reacties van deze overheden leidde tot het erkennen voor een beperkte periode van 3 initiatieven.

Voor de laagdrempelige ontmoetingsruime **Circuit** kregen we een uitbreiding van 2 personeelsleden. Met de 3 personeelsleden is het de ambitie van deze ontmoetingsruimte een plaats te maken waar activiteiten kunnen plaats vinden voor personen die psychisch kwetsbaar zijn, en de bewoners van de wijk.

Het project **Unmet Need** wordt voor 1 jaar gedeeltelijk betoelaagd door Iriscare. Door de eigen inbreng van de organisatie en de toelage van Iriscare is het mogelijk om ons opnieuw te richten naar de groep personen met psychiatrische problemen die dak – of thuisloos zijn. Door de ervaring die we met deze doelgroep hebben in het project HERMES (2010) kunnen we de ‘Overlegmethodiek” opnieuw aanwenden om voor deze personen continuïteit in de zorg te bieden.

De GGC breidde het personeelsbestand uit met 2 voltijdse functies die moeten gedeeld worden met andere Centra Geestelijke gezondheidszorg om de “mobiliteit van de Centra te verhogen” in het kader van de ontwikkeling van het samenwerkingsverband MOVEOplus. MOVEOplus is het mobiel team voor langdurige zorg van HERMESplus dat actief is op de gemeenten Anderlecht, Brussel en Molenbeek. Actiris gaf ons de mogelijkheid om ter ondersteuning van dit samenwerkingsverband 2 voltijdse personeelsleden tijdelijk aan te werven in het kader van een GEKO-statuut.

3. GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE OMGEVING

De dienst voor geestelijke gezondheidszorg ligt in het centrum van Brussel in een wijk waar een concentratie bestaat van gemeubelde appartementen en slecht onderhouden huurhuizen. Naast deze situatie op de privé huurmarkt, is de woonomgeving verder gekenmerkt door een zeer groot aantal sociale woningen.

Het is een wijk die door de goedkope huisvesting en door de anonimiteit die ervan uitgaat een aantrekkingspool is voor marginale, vereenzaamde en maatschappelijk kwetsbare mensen. Het is dan ook een stadsdeel met een zeer specifieke bevolking.

Een groep mensen die door economische, sociale, urbanistische, culturele redenen, relationele ontwikkelingen, en individueel psychologische dynamiek een zeer grote kans hebben op het ontwikkelen van lichamelijke en psychologische klachten.

Ondanks het proces van de stedelijke vernieuwing van de buurt, blijft onze doelgroep zeer aanwezig in deze omgeving.

Door onze doelstelling om geestelijke gezondheidszorg aan te bieden voor de mensen die in deze omgeving wonen, stellen wij vast dat de groep mensen die we bereiken verschilt van de gemiddelde populatie die andere diensten geestelijke gezondheidszorg bereiken.

4. RECENTE EVOLUTIE VAN DE DIENST

De voorbije jaren is de evolutie van de dienst gekenmerkt door het focussen op de zorg voor cliënten met chronische en complexe psychiatrische moeilijkheden, die zeer dikwijls ook zeer grote sociale problemen met zich meebrengen.

We slagen er ook steeds beter in om het aanbod van de dienst breder en fijnmaziger te maken.

De volgehouden bezorgdheid van de equipe om zorg af te stemmen op de impliciete en expliciete noden van de cliënten kenmerkt de organisatie.

We hebben de voorbije jaren ook in alle rust kunnen verder kunnen werken aan het uitbouwen van het aanbod dat o.i. een noodzakelijke aanvulling betekent voor de zorg die de dienst aanbiedt op gebied van consultatie en sociaal werk. De beschikbaarheid van goed opgeleide medewerkers in de methodiek van het overleg, de ervaringen in het ontwikkelen van netwerking, en de mogelijkheid om het concept van het Beschut Wonen mee te kunnen ontwikkelen, zijn voor een equipe waardevolle complementaire ervaringen die bijdragen tot de uitbouw van een ambulant aanbod dat zich zonder tijdsbeperking aanbiedt aan personen met vanuit een Dienst Geestelijke Gezondheidszorg gaat verder dan consultatie, medicatie en sociaal werk, maar moet rekening houden met *wonen*, *activiteit* en het *faciliteren van contact*.

Inspeland op de initiatieven van de Federale Overheid om ziekenhuisopname te beperken, zowel in het aantal als in de duur ervan, zijn er nieuwe inzichten en ambities gegroeid die er op korte en op lange termijn. Het ontwikkelen van een gemeenschapsgericht zorgmodel in het werkingsgebied is daarbij momenteel een belangrijke ambitie.

5. SOCIALE PSYCHIATRIE

Wij situeren onze activiteiten binnen de Sociale Psychiatrie die wij als volgt definiëren.

Sociale Psychiatrie is de multidisciplinaire activiteit die ertoe bijdraagt dat

personen met ernstige en langdurige psychiatrische klachten de nodige zorg krijgen zodat ze zelfstandig kunnen wonen in hun eigen context.

Hierbij dienen de volgende kwalitatieve dimensies in hoge mate gerealiseerd te worden:

- Afgewogen zorg: Op zoek naar de gepaste zorg (frequentie, aard, en verstrekker,...) die een cliënt nodig heeft om zijn eigen doelstellingen te bereiken.
- Maatschappij gericht: Er wordt maximaal gebruik gemaakt van de gewone maatschappelijke voorzieningen die voor alle burgers normaal toegankelijk zijn.
- Gedeïnstitutionaliseerd: Deze zorg wordt geboden met zo weinig mogelijk regels die vreemd zijn aan de behoeften van de persoon.

Om dit te doen hanteren we specifieke methodieken. Deze methodieken worden vooral gekenmerkt door dat ze inspelen op de behoeften van de cliënten en zijn daardoor vooral vanuit pragmatisch handelen ontwikkeld.

II. DGGZ Antonin Artaud CSM

RAAD VAN BESTUUR

Philippe Henneaux (F)	voorzitter
Jan Snacken (N)	ondervoorzitter
André De Becker (N)	penningmeester
Caroline Degols (N)	
Marc Verlinden (F)	
Stéphane De Smet (F)	

SAMENSTELLING EQUIPE

Psychiaters

Renilde Bocken (N)	uit dienst op 22.06.2020
Olivier Theuerkauff (F)	van 01.10.2019 tem 30.09.2020 – assistent psychiater (CBD) van 01.10.2020 – medisch directeur /psychiater – (COD)
Indiana Rosso (F)	van 01.10.2020 tem 30.09.2021 – assistent psychiater (CBD)

Psychologen

Frédérique Stockhem (F)	
Steven Baeke (N)	
Patrick Janssens (N)	administratief coördinator
Marie Vuidar (F)	

Assistent Psycholoog

Morgane Guérit	uit dienst op 29.02.2020
----------------	--------------------------

Sociaal verpleegkundigen

Ellen Borremans (N)	in dienst op 12.09.2019
Françoise Scheuren (F)	uit dienst op 31.03.2020
Julie De Jonghe (N)	in dienst op 16.12.2019 ter vervanging van Françoise vanaf 01.04.2020 – contract onbepaalde duur (COD)

Ergotherapeute

Michelle Durbin (NL)	laagdrempelige ontmoetingsplaats Circuit
----------------------	--

Maatschappelijk werkers

Jana Bongaerts (N)	
Olivia Carlier (F)	
Véronique Demotte (F)	
Sarah Helinck (N)	in dienst op 01.09.2020
Jérémie Van de Velde (F)	in dienst op 14.09.2020

Psychiatrisch verpleegkundige :

Inge Kooy (F)	
---------------	--

Communicatie :

Lotte Auer (N)	
----------------	--

Aktiviteitenbegeleider Den Teirling

Yasko Deboodt (N)	uit dienst op 13.07.2020
Annelien Hofmans (N)	in dienst op 14.07.2020

Administratie

Hildegarde Ufitamahoro (F)	ziekteverlof sinds 27.11.2018
Cristel Grégoire (F)	uit dienst op 21.02.2020 (vervanging Hildegarde Ufitamahoro)
Ariane Coppens (F)	in dienst op 01.06.2020 (vervanging Hildegarde Ufitamahoro)
Els Swillens (N)	

Poetsdienst

Saadia Fahmi (F)	ziekteverlof sinds 11.06.2014
Noël Gamélé Nonome (F)	vervangt Saadia Fahmi sinds 01.09.2014
Anaïs Trussart (F)	in dienst op 07.12.2020 (contract bepaalde duur)

Regelmatig nemen personeelsleden van het pilootproject Psychiatrische Thuiszorg situeren PsyCoT taken op die zich eerder in de activiteiten van de Dienst Geestelijke Gezondheidszorg situeren.

Dit gebeurt omwille van specifieke competenties die we bij deze personeelsleden vinden en indien aangewezen hiervoor kunnen inzetten. Dit is mogelijk omdat de verschillende organisaties onderling flexibele relaties ontwikkelen.

1. BASISACTIVITEIT

Het is vanzelfsprekend dat een werking die zich toelegt op het bieden van ambulante geestelijke gezondheidszorg voor mensen met ernstige en langdurige psychiatrische problemen op een specifieke wijze georganiseerd is.

Deze zorg is langdurig en heeft dus geen tijdsbeperking. We organiseren deze zorg rond de volgende dimensies en kenmerken.

1. Doelstelling

Vanuit de ontstaansgeschiedenis was de dienst vooral gericht op het werken met mensen met ernstige langdurige psychiatrische klachten die thuis woonden, of opnieuw zelfstandig wilden gaan wonen. Een belangrijk uitgangspunt is steeds geweest dat we zoveel mogelijk zorg, en hulp tot verandering aanbieden binnen een ambulante kader. We stellen vast dat personen die regelmatig langdurige psychiatrische opnames hebben gehad, steeds minder de mogelijkheid hebben om de eigen doelstellingen te realiseren of na te streven en dit om velerlei redenen. Anderzijds menen we dat een eerste aspect dat tot reïntegratie leidt eruit bestaat om deze mensen terug het gevoel te kunnen geven hun eigen leven in eigen handen te hebben en hun eigen beslissingen terug zelf te mogen nemen. Het is dit proces dat we in onze concrete werking ondersteunen. Hulpverlening staat hierbij zowel in het kader van cure- als in het kader van care- geïnspireerde activiteiten.

Dit is een groep patiënten waarbij begeleiding langdurig is en mogelijk nooit echt kan worden afgesloten.

2. Kenmerken

De hulpverlening die we bieden wordt als volgt gekenmerkt:

1.1. Ambulant en mobiel.

Het grootste deel van mensen komt voor de begeleiding naar de dienst. Indien aangewezen worden patiënten thuis bezocht. Afhankelijk van de problematiek gaat de sociaal assistent, de verpleegkundige, de psycholoog of de psychiater op huisbezoek. Het huisbezoek is een essentiële methodiek in de langdurige zorg, zowel op het inhoudelijke, formele vlak als op het relationeel en symbolische vlak.

- Kennis van de leefomgeving geeft relevante bijkomende informatie over de reële leefomgeving van de persoon, en draagt bij tot het inschatten van de mogelijkheden. Daarnaast helpt het om proactief de situatie van de persoon in te schatten.
- Daarnaast houdt enerzijds het bezoek door de persoon aan de dienst, en anderzijds het bezoek van de hulpverlener aan de persoon, de relatie beter in evenwicht. Het nastreven van een zekere symmetrie in deze activiteit is ons in ziens belangrijk om de langdurige relatie mogelijk te maken.
- Dat de persoon zelf ook de dienst “bezoekt”, en niet slechts wacht op het huisbezoek, draagt ook bij tot het mee verantwoordelijk houden van de persoon voor zijn begeleiding.
- Het huisbezoek wordt ook gehanteerd bij aanvang van de begeleiding in de opbouw van een vertrouwensrelatie bij personen die moeilijk in begeleiding stappen.
- Bijna 1/4 van onze activiteiten met cliënten gebeurt buiten de dienst, hetzij op huisbezoek, hetzij samen met de cliënten op een andere dienst, administratie of organisatie.

1.2. Toegankelijk

De dienst is alle werkdagen open tussen 9.00 en 18.00 zonder onderbreking. Tijdens de openingsuren is er altijd een hulpverlener van permanentie. Indien aangewezen kan iemand onmiddellijk onthaald en ontvangen worden.

De betaling van psychiatrische consultaties gebeurt via het derde betalings-systeem. Onze ervaring is dat dit bijdraagt tot het gepast gebruik van psychiatrische consultaties. Psychologische consultaties kosten maximaal 5 euro, en zijn gratis indien aangewezen.

Wij hanteren geen wachtlijsten. Personen die beroep op ons doen en die op ons werkgebied wonen, worden in een eerste gesprek onthaald. Als op de vraag tot consultatie of begeleiding niet binnen een redelijke termijn kan geantwoord worden, verwijzen we hen naar andere hulpverleners.

1.3. Flexibel

In de langdurige psychiatrische zorg is flexibiliteit bij het ingaan op vragen van personen essentieel. We menen dit te realiseren door naast het basispakket geestelijke gezondheidszorg dat bestaat uit sociale begeleidingsgesprekken, verpleegkundige zorgen, psychologische begeleiding, psychologische diagnostiek, psychiatrische consultaties, een brede waaier van minder vanzelfsprekende tussenkomsten, hulpverlenings- en begeleidingsvormen op te nemen.

1.4. Multidisciplinair en meerder hulpverleners zijn betrokken

Langdurige zorg is per definitie gedeelde zorg. Het is een bewuste keuze om de zorg zoveel mogelijk te delen met andere hulpverleners. In de eerste plaats is dit het geval binnen de eigen dienst waar interdisciplinair wordt gewerkt.

Daarnaast wordt er beroep gedaan op allerlei andere diensten die bepaalde delen van de zorg kunnen opnemen. Dit zijn in de eerste plaats diensten uit de eerste lijn.

Gedeelde zorg dient ook gecoördineerd te worden. Hiervoor doen we beroep op collegae die we solliciteren voor het organiseren en continueren van overlegvergaderingen. De cliënt is hierbij steeds aanwezig.

1.5. Crisis en onverwachte situaties

Dagelijks tussen 9:00 en 18:00 uur is een hulpverlener van permanentie. Hoewel we op afspraak werken, wordt de permanentie veel gesolliciteerd. Ze is er in de eerste plaats om dringende situaties waarin onze cliënten kunnen terechtkomen of behoeften die ze hebben vlot op te vangen. De hulpverlening is hierdoor snel en eenvoudig bereikbaar en beschikbaar. Het is één van de pijlers in het functioneren van de dienst.

1.6. Proactief

De hulpverleners moeten anticiperen op situaties die zich hoogstwaarschijnlijk kunnen voordoen, waarbij de patiënt hier eigenlijk niet actief mee bezig is. In dit geval is aandachtig blijven voor de onmiddellijke vragen of noden en anderzijds de nodige of aangewezen initiatieven nemen of tussenkomsten doen de opdracht en de uitdaging.

1.7. Nabijheid

In de gedachtegang dat de langdurige zorg best georganiseerd wordt in de woonomgeving van persoon, is de volgende logische stap dat de actieradius van onze tussenkomsten eerder beperkt is tot een redelijke perimeter rondom het centrum. Hierbij gaan we ervan uit dat niet alleen de persoon op het centrum moet geraken, maar dat de hulpverlening eveneens bij de persoon moet geraken, en dat dit niet teveel verplaatsingstijd neemt.

1.8. Methodisch georganiseerd

In het werken met personen met ernstige psychiatrische problematiek is coherentie in de aangeboden zorg een belangrijke uitdaging. Omdat niet alleen de hulpverleners van de eigen dienst, maar ook hulpverleners van andere diensten betrokken zijn in de zorg, is het belangrijk om onderling goede afspraken te maken rond de doelen van persoon en de verwachtingen bij de hulpverleners. Om dit te bereiken maken we gebruik van de methodiek van het casemanagement, en van de overlegmethodiek.

- Casemanagement: In het casemanagement heeft de hulpverlener een centrale plaats in het mee-organiseren van de hulpverlening. Hij is diegene die het geheel coördineert, maar ook diegene die de continuïteit van de hulp garandeert als die in verschillende periodes plaatsvindt. Binnen de eigen dienst werkt de case manager samen met de andere hulpverleners die ieder vanuit een eigen deskundigheid, met eigen opvattingen en mogelijkheden, daarin begeleid door de case manager komen tot een vorm van integrale hulpverlening.
- In de samenwerking met andere diensten is er voor de case manager sprake van zeer verschillende activiteiten. Het betreft zowel coördinatie als bemiddeling, verwijzing, belangenbehartiging, advisering, ...
- Voor case-management voorzien we dat één voltijdse hulpverlener (case manager) voor tien patiënten in deze vorm van hulpverlening kan voorzien.
- Het is een methode die voornamelijk in de aanvangsfase van een hulpverleningsproces wordt gehanteerd.
- Overlegmethodiek: De overlegmethodiek wordt vooral gehanteerd bij personen die door verschillende hulpverleners uit meerdere organisaties simultaan wordt geholpen en begeleid. Het is een methode die moet bijdragen tot een met de persoon afgestemde en overlegde zorg. Onze ervaringen leidden ertoe rond de overlegmethodiek een specifieke werking te ontwikkelen die deze methodiek ook voorstelt aan hulpverleners die geconfronteerd worden met personen met ernstige psychiatrische problemen binnen de eerste-lijnszorg. De werking **PsyCot** werd erkend als een project voor Psychiatrische Thuiszorg. Hier wordt verder in het jaarverslag op doorgegaan.

1.9. Transparant

De persoon heeft invloed op de zorg. Hoewel vanzelfsprekend, is deze doelstelling moeilijker te realiseren, omdat het de meest kwetsbare kant van de persoon raakt. We werken vooral met personen die weinig ziekte-inzicht hebben, die dikwijls weinig direct communiceren en die daarenboven ernstige moeilijkheden hebben met maatschappelijk geregelde processen. Daar tegenover staat dat de problemen waarvoor ze gesteld worden, meestal actieve tussenkomst van de persoon veronderstellen.

1.10. Zonder eindlimiet

De geboden zorg wordt aangeboden zonder door de hulpverlening gestelde tijdslimiet. Personen met ernstige langdurige psychische klachten zijn aangewezen op zorg die zonder door de hulpverlening gestelde tijdslimiet. Dit is een uitgangspunt. In de praktijk betekent dit dat de hulpverlening over de jaren heen, qua intensiteit en frequentie fluctueert. Personen waarvoor de zorg gestabiliseerd geraakt, doen normalerwijze minder beroep op de zorg. Periodisch kan er nood zijn aan meer zorg en meer intensieve zorg.

Dit is kenmerkend voor langdurige zorg, de dienst is hierop georganiseerd, en kan deze momenten van hogere intensiteit en frequentie aan.

1.11. Investeert in de relatie

In contact komen, en in contact blijven met personen met ernstige psychiatrische problemen is niet altijd eenvoudig. Dit heeft meerdere aspecten:

- Vanuit de maatschappelijke realiteit waarin mensen dikwijls terecht zijn gekomen, gecombineerd met de specifieke eigen coping van de persoon, zijn sociaal- administratieve en financiële problemen dikwijls een belangrijke reden voor een eigen eerste aanmelding. Indien deze problemen ook symptomatisch zijn in de ganse problematiek van de persoon die zich bij ons aanmeldt, gaan wij dikwijls in op de vraag deze moeilijkheden op te oplossen. Het is vaak het eerste en enige contact dat deze mensen met hulpverlening hebben.
- Een andere concretisering van het belang van het contact met deze personen “op te zoeken” is de bereidheid om de eerste contacten van een begeleiding op te starten tijdens de ziekenhuisopname of in de instelling waar mensen op dat moment verblijven.
- Als cliënten worden opgenomen in een ziekenhuis, houden we eraan om hen regelmatig te bezoeken, en onze inzichten te delen met de hulpverleners van de voorziening waar de persoon tijdelijk verblijft. Onze ervaring is dat dit bijdraagt tot het verkorten van de opnameduur.

1.12. Bewindvoering

Veel patiënten hebben naast andere problemen ernstige moeilijkheden in het beheren van hun financiën. Dit gebeurt bij voorkeur in samenwerking met een door de rechtbank aangestelde bewindvoerder. Indien de sociale begeleiding – ook budgetbegeleiding impliceert – draagt het inzetten van de bewindvoerder bij tot eenduidigheid en transparantie. Het is de vrederechter die de bewindvoering oplegt, het is de bewindvoerder die de keuzes maakt en het is de hulpverlener die uitvoert. Deze duidelijkheid is essentieel in de langdurige zorg waarbij het vertrouwen in de zorgverlener buiten discussie moet kunnen staan.

2. SPECIFIEKE OPDRACHTEN

Bij de erkenning van de dienst, werden tevens 2 specifieke opdrachten geformuleerd, nl “begeleiding van personen met ernstige psychiatrische problemen”, en “psychogeriatric”.

De voorbije jaren zijn gaandeweg deze twee opdrachten uitgegroeid tot de zwaartepunten van onze activiteiten. Steeds meer richten we ons op de ambulante zorg voor deze twee doelgroepen, waardoor onze methodieken voor deze begeleiding beter uitgewerkt zijn. Momenteel kunnen we nog moeilijk beweren dat dit slechts bijkomende opdrachten zijn.

Voor de twee doelgroepen zijn de ontwikkelde methodiek in de ambulante geestelijke gezondheidszorg gepaste instrumenten. Dit maakt ook dat we geen onderscheid maken op basis van leeftijd. Bejaarde psychiatrische patiënten worden verder begeleid, of komen voor het eerst in contact met de dienst. Er is geen uitsluiting omwille van leeftijd nodig, omdat de kenmerken van de begeleidingsmethodiek aansluit bij de noden van deze patiënten. Meer dan 15 % van de personen die we begeleiden zijn ouder dan 60 jaar.

3. NETWERKOPBOUW

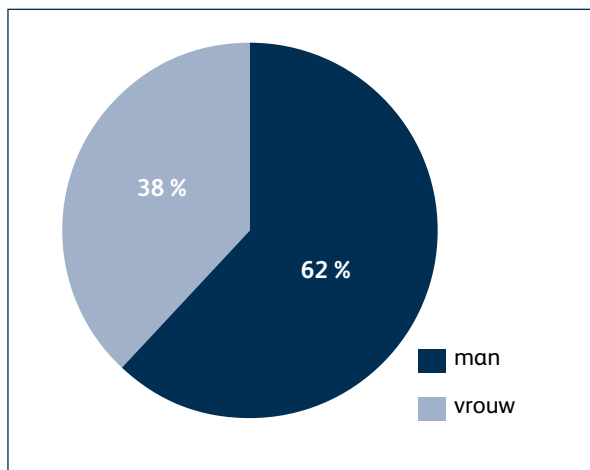
- De dienst is sinds meer dan 35 jaar gevestigd op dezelfde plaats. Wij willen een dienst geestelijke gezondheidszorg integreren in het hulpverleningscircuit van de omgeving. Wij hebben veel formele en informele contacten met de andere ons omgevende sociale voorzieningen in de ruimste zin. Naar onze begeleidingen toe, maakt dit het ons mogelijk gericht te verwijzen voor bijkomende zorgen, diensten of activiteiten, en op die manier bij te dragen tot het maken van een sociaal netwerk rond patiënten. Vlotte en frequente contacten met andere diensten en voorzieningen allerhande, vergemakkelijken samenwerking en verwijzing en dragen bij tot vroegtijdige tussenkomst. Het is rond deze pool dat onze deelname ook dient gezien te worden in werkgroepen rond samenleving en buurtopbouw. We werken - op regelmatige basis - samen met een 50-tal diensten allerhande.
- De initiatieven rond het project psychiatrische thuiszorg (PsyCoT), het Therapeutisch Project (Hermes) en het netwerk (HERMESplus) hebben ons de voorbije jaren veel contacten geleverd met diensten uit zowel de eerste, tweede en derde lijns-gezondheidszorg. In al deze projecten worden de mogelijkheden van de ambulante Geestelijke Gezondheidszorg in de zorg voor personen met ernstige en langdurige psychiatrische problemen aangeboden, voorgesteld en verder ontwikkeld.

6. CIJFERS

In de loop van 2019 hadden we 149 actieve dossiers.

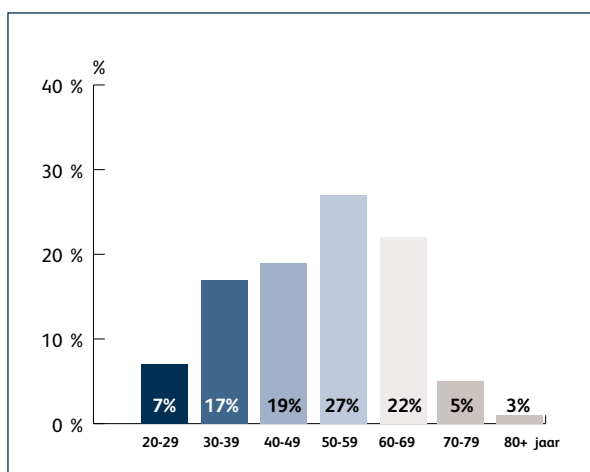
Geslacht

Meer dan 60% zijn mannen. In de meeste CGG's is deze verhouding omgekeerd.

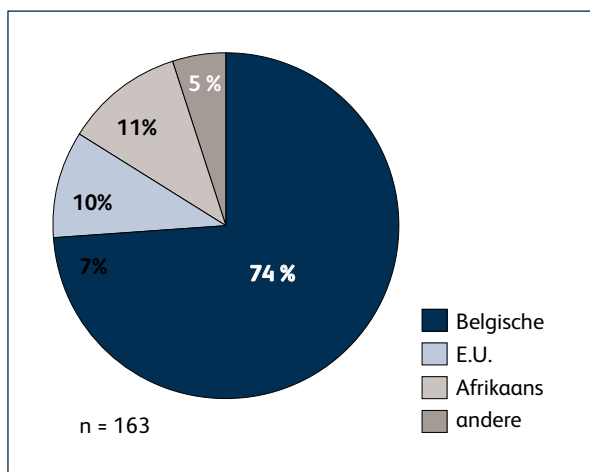
Leeftijd

Meer dan 50% van de personen is ouder dan 50 jaar.

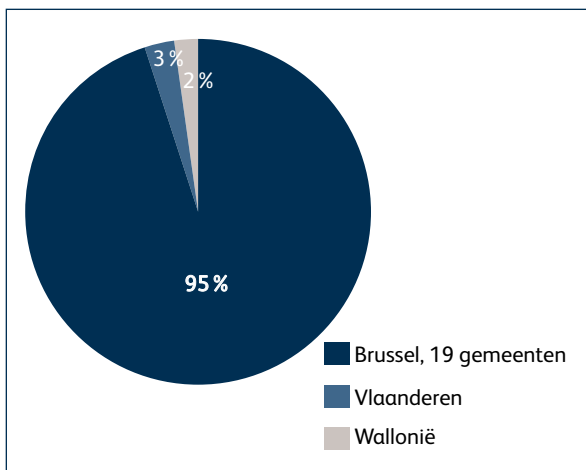
Nationaliteit

3/4 van de personen heeft de Belgische nationaliteit.

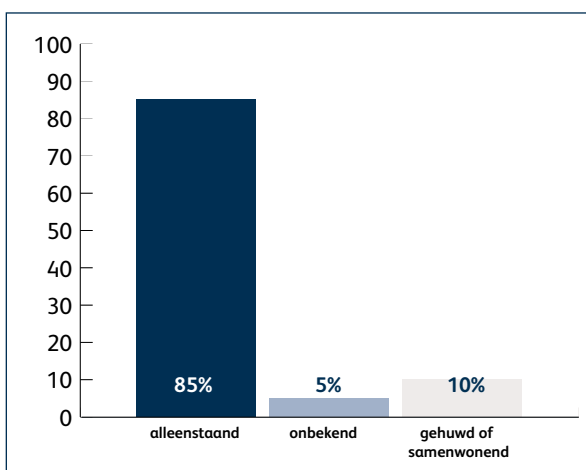
Domicile

Personen die buiten Brussel wonen, verbleven aanvankelijk in het Brussels Gewest.

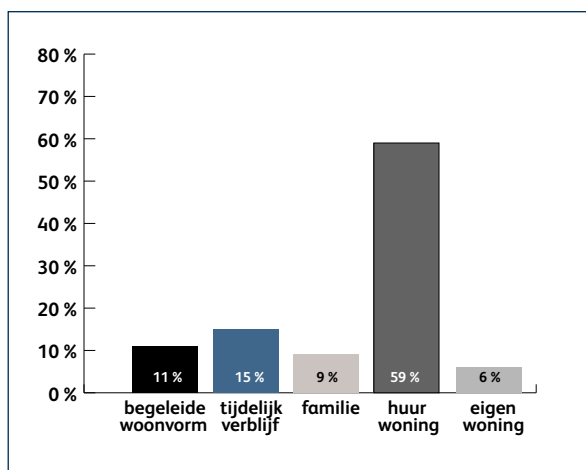
Burgerlijke staat

Het overgrote deel van de personen is alleenstaand.

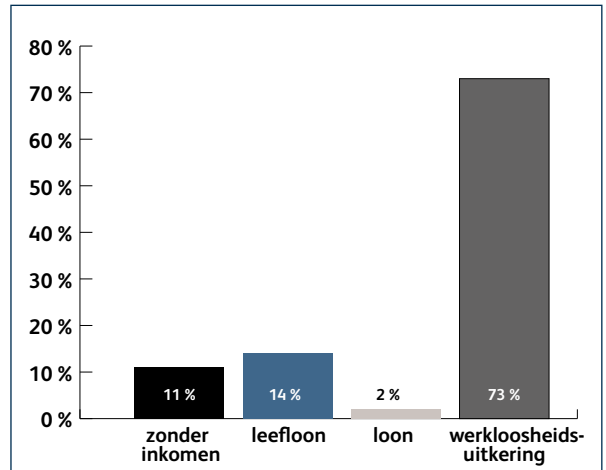
Woonsituatie

6% heeft een eigen woning.

Bron van inkomen

Slechts 4% van de personen heeft een inkomen uit werk.

III. PsyCoT

SAMENSTELLING EQUIPE

Marie Vuidar (F)
Steven Baeke (N)

Regelmatig nemen personeelsleden van het pilootproject Psychiatrische Thuiszorg situeren PsyCoT taken op die zich eerder in de activiteiten van de Dienst Geestelijke Gezondheidszorg situeren.

Dit gebeurt omwille van specifieke competenties die we bij deze personeelsleden vinden en indien aangewezen hiervoor kunnen inzetten. Dit is mogelijk omdat de verschillende organisaties onderling flexibele relaties ontwikkelen.

1. SAMENWERKINGSVERBAND

Het project werd toegekend aan de vzw “Initiatief Antonin Artaud” op basis van een samenwerkingsakkoord met de vzw “DGGZ Antonin Artaud CSM”, het “Brussels Overleg Thuiszorg” vzw, erkend Samenwerkings Initiatief voor Thuiszorg, door de Vlaamse Gemeenschap, “COSEDI” erkende Service de Coordination de Soins Domicile door Franse Gemeenschap, “Soins Chez Soi” erkende Service de Coordination de Soins Domicile door Franse Gemeenschap, en “CSD” erkende “Service de Coordination de Soins Domicile” door Franse Gemeenschap.

Het project werd toegekend aan de vzw “Initiatief Antonin Artaud”, en werd zowel voor de inhoudelijke ontwikkeling als voor de financiële verantwoordelijkheid overgedragen aan de dggz Antonin Artaud.

2. INLEIDING

Vanuit de praktijk in de geestelijke gezondheidszorg, weten we dat veel personen met ernstige en langdurige psychiatrische klachten bekend zijn in de sociale sector. Problemen die deze cliënten dikwijls aan hun hulpverleners stellen binnen de sociale sector, worden dikwijls niet erkend als moeilijkheden die zich stellen binnen een ruimer symptomatisch psychiatrisch beeld. Daarom willen we voor deze personen de reeds geboden zorg helpen coördineren en coherent houden, zonder dat dit leidt tot het psychiatriseren van de geboden en bestaande hulp. Dit uitgesproken ondersteunen van diensten die in de eerste lijn actief zijn, sluit bijzonder aan op de doelstellingen die steeds de activiteiten van de organisatie heeft gekenmerkt.

Dit aspect van onze activiteiten wordt momenteel mee mogelijk gemaakt door de erkenning als pilootproject door de Federale Overheid.

3. DOELSTELLING

De belangrijkste doelstelling van PsyCoT is er samen met andere hulpverleners ervoor te zorgen dat de patiënt zo lang mogelijk thuis kan verblijven. De kerngedachte van het project is om de coördinatie van zorgen voor psychiatrische patiënten die thuis verblijven te stimuleren, te erkennen en te formaliseren zonder hiervoor een nieuwe voorziening te creëren. Het is de bedoeling om bestaande structuren in deze activiteiten te ondersteunen, zonder dat dit betekent dat de cliënten ook noodzakelijk geïdentificeerd of gestigmatiseerd worden als psychiatrisch patiënt.

Brussel is goed voorzien van voorzieningen die via coördinatie van zorgen beter kunnen bijdragen tot het bieden en het verder ontwikkelen van deze zorgfunctie. Deze voorzieningen situeren zich in verschillende sectoren van zowel de residentiële als de ambulante geestelijke gezondheidszorg, het residentieel en het ambulant welzijnswerk en in het maatschappelijk werk van de openbare sector. Elk van deze voorzieningen kan op de eigen specifieke wijze bijdragen tot het bieden van een inhoudelijk samenhangend geheel van gecoördineerde zorgen rond één patiënt.

Dit gebeurt in samenspraak en met akkoord van de cliënt.

4. UITGANGSPUNTEN

Bij het organiseren van thuiszorg voor personen met langdurige ernstige psychiatrische problemen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De plaats binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waar de cliënt zelfstandig woont (of wil gaan wonen) is de plaats waar de hulpverlening en de coördinatie ervan wordt georganiseerd door extramurale voorzieningen.
- De zorgfunctie is beschikbaar voor cliënten uit de vele culturele gemeenschappen die aanwezig zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in de taal van de cliënt, en in samenwerking met diensten of voorzieningen die goed bekend zijn met de respectievelijke culturen.
- Voorzieningen of diensten die willen bijdragen tot het organiseren en het bieden van deze zorgfunctie moeten dit kunnen doen. Diensten of voorzieningen, zowel uit de welzijnssector, de openbare sector als de geestelijke gezondheidszorg worden uitgenodigd tot het bieden van hun specifieke bijdrage in de thuiszorg, en tot het participeren aan de coördinatie ervan.
- Rond het beschikbaar stellen van deze functie zijn geen exclusiecriteria rond taal, cultuur, of ideologie.

5. METHODE

5.1. Coördinatie

PsyCoT coördineert en structureert de reeds geboden hulp en zorg. De geboden hulp of zorg wordt aangeboden vanuit verschillende voorzieningen uit verschillende sectoren. De coördinatie wordt naadloos geboden aan personen die ernstige en langdurige psychiatrische problemen hebben, die (opnieuw) thuis verblijven en die zelfstandig willen wonen.

Zowel de inhoud van de geboden zorgen als de organisatie ervan is onderwerp van de coördinatievergaderingen met de betrokken hulpverleners. De cliënt is formeel akkoord dat deze vergaderingen plaats hebben, en is aanwezig op deze vergaderingen.

Er werden coördinatievergaderingen georganiseerd. Deze vergaderingen verzamelen tussen 2 en 9 hulpverleners uit de psycho-medische sociale sector. De coördinatievergaderingen vinden plaats in de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

5.2. Coaching

Naast de coördinatie, bieden wij aan individuele hulpverleners coaching aan. De persoon die zal coachen, is noch een supervisor, noch een therapeut. Het betreft eerder het begeleiden van hulpverleners in een moeilijke situatie opdat nieuwe wegen kunnen bewandeld worden.

In het kader van onze aanvragen en ervaring op het terrein, constateren we drie verschillende thema's:

1. Het begeleiden van hulpverleners die gedurende hun opvolging geconfronteerd worden met personen met psychiatrische problemen en waarbij de motivatie en integriteit van de hulpverlener wordt bedreigd.
2. Het geven van een concreet theoretisch kader van ziektebeelden waarmee de hulpverleners op het werkveld in contact komen.
3. Het begeleiden van de hulpverleners in een bepaald dossier, waarbij de aanwezigheid van de patiënt tijdens de coördinatievergadering niet mogelijk is.

Het coachen gebeurt in groep met al de betrokken hulpverleners. Het betreft bijgevolg geen individuele supervisie. Dit is een opdracht van de Centra Geestelijke Gezondheidszorg.

De sessies van PsyCoT duren gemiddeld 1u30 en richten zich tot de hulpverleners uit de eerste lijn die moeilijkheden ondervinden bij de begeleiding van een patiënt. De medewerker van PsyCoT luistert en analyseert de situatie met de hulpverleners. Ze zoeken samen naar mogelijke pistes om de kwaliteit van de zorgen te verbeteren. Het kan om individuele of groepscoaching gaan.

5.3. Sensibilisering

Recent ontwikkelde PsyCoT een aanbod naar hulpverleners werkzaam in de eerste lijn dat als doelstelling heeft een eerste kennismaking te zijn met eerder theoretische aspecten van psychiatrische problematiek. De behandelde thema's

waren de hulpverleningsrelatie en de verschillende typen psychopathologieën. Deze sessies worden telkens door 2 medewerkers van PsyCoT gegeven en duren gemiddeld 3 uur (zonder rekening te houden met het voorbereidende werk).

6. DEELNAME AAN HET NETWERK HERMESPLUS

In het kader van het project 107 schrijft PyCoT zich in binnen de eerste functie, die instaat voor preventie, promotie van geestelijke gezondheidszorg, vroegtijdige detectie en screening. Binnen HERMESplus gaat er specifieke aandacht naar het belang van de coördinatie van zorg indien personen door meerdere diensten gelijktijdig worden begeleid (gedeelde zorg). Deelname van een Project Psychiatrische Thuiszorg aan de mobiele langdurige zorg Moveoplus is dan ook voor de hand liggend.

In de loop van 2019 werd door HERMESplus in samenwerking met “**Levanto**” een project ingediend bij het Europees Sociaal Fonds rond jobcoaching. Deel van het project is de sensibilisering van jobcoaches die in het OCMW- Brussel actief zijn. In dit project zijn 6 - voornamelijk eerstelijns-organisaties - organisaties betrokken die actief zijn in het jobcoachen. We stellen vast dat bij dit cliënteel dikwijls psychologische en relationele elementen meespellen die het vinden van werk bemoeilijken. PsyCoT werd gevraagd om voor bepaalde dossiers coaching aan te bieden. Momenteel gebeurt dit twee-wekelijks in groep voor de 6 jobcoaches.

7. DIENSTEN WAARMEE WERD SAMENGEWERKT IN 2020

Psychiatrische hospitalen
 Diensten voor thuishulp (poetsvrouwen, verzorgenden en verpleegkundigen)
 Coördinatie van thuishulp
 Beschut Wonen
 Begeleid Wonen
 Dagcentrum voor daklozen
 Centra Geestelijke Gezondheidszorg
 Sociale dienst van de gemeente
 Huisartsen en Medische Huizen
 Mantelzorgers (familie of partners)
 Diensten voor heroriëntatie naar de arbeidsmarkt
 Onthaalhuizen
 Sociale dienst van sociale huisvestingsmaatschappijen
 Voorlopige bewindvoerders
 Wijkhuizen
 Thuisverplegers
 Dagcentrum voor toxicomanie
 Dienst gespecialiseerd in opvolging van hepatitis
 Straathoekwerkers
 Dienst voor schuldenbemiddeling
 Mobiele crisisteam
 Mobiel team dubbeldiagnose
 Dienst voor psycho-sociale thuisbegeleiding (Famihome)
 Lokaal Dienstencentrum
 Brailleliga en Eqla (Œuvre National des Aveugles)
 Housing First-projecten

IV. Unmet Need

In de loop van 2019 werden meerdere overlegmomenten georganiseerd tussen de antenne HERMESplus, PsyCoT DGGZ Antonin Artaud en Bravvo BXL de gemeentelijke preventiedienst van de stad Brussel, over de mate waarin personen die zich dagelijks in de voetgangerszone bevinden - en zich als dak- of thuisloze gedragen - al dan niet zorgbehoevend zijn.

In deze ontmoetingen werd de hypothese geformuleerd dat een belangrijk deel van deze personen mogelijk waarschijnlijk lijdt aan psychiatrische problematiek en hiervoor niet of onvoldoende verzorgd of omkaderd zijn. Deze hypothese werd geformuleerd op basis van literatuur gegevens, ervaringen en getuigenissen . (unmet need)

In verschillende overlegondes werd overeengekomen om in de loop van 2020 in samenwerking met organisaties die actief zijn in het straathoekwerk, de ambulante geestelijk gezondheidszorg, mobiele crisisteam die actief zijn in de stad en de preventiedienst van de stad Brussel (Bravvo BXL – Brucity team) overleg, afstemming en coördinatie te organiseren.

Om deze personen te benaderen wordt samengewerkt met verschillende bestaande organisaties van zowel het wijkoverleg, het straathoekwerk de geestelijke gezondheidszorg de onthaalsector als de preventiedienst.

De volgende partners zijn bereid hun medewerking te verlenen.

Bravvo Brussel	preventiedienst van de stad Brussel
Diogenes	straathoekwerk
Infirmières De Rue	straathoekwerk
Dune	straathoekwerk/toxicomanie
Transit	straathoekwerk/Toxicomanie
Samu social	opvang
Antonin Artaud	Dienst Geestelijk Gezondheidszorg
Circuit	laagdrempelige psycho-sociale wijkwerking
Wijkoverleg 1000 Brussel	
Tandemplus	mobiel crisisteam
MOVEOplus	equipe en platform voor langdurige mobile psychiatrische zorg
HERMESplus vzw	antenne van het unieke netwerk Brupsy107

Na de evaluatie van de pilootfase (6 maanden) kan dit samenwerkingsmodel uitgebreid worden naar andere gemeenten indien men dit wenst.

De algemene doelstelling is om actief te zoeken naar personen die ondanks het aanbod en de mogelijkheden die hulpverlening ter beschikking heeft, geen aansluiting vinden bij de zorg actief op te zoeken en via een methodiek van coördinatie een gedeeld zorgtraject voor te stellen.

De meerwaarde zal er uit bestaan dat we voor het werkingsgebied:

- Op de hoogte zijn van de eventueel reeds bestaande contacten met assistentie en/of hulpverlening.
- Personen kennen bij wie geen hulpverlening wordt geboden en bij wie het aangewezen is om deze personen uit te nodigen tot zorg. Er dient te worden uitgemaakt wie van de partners het best geplaatst is om via een gepaste aanklappende strategie in contact te komen met de betreffende persoon.
- Indien nodig of aangewezen door samenwerking, overleg en coördinatie voor deze personen nieuwe of bijkomende alternatieven te vinden die beter aansluiten bij de mogelijk problematiek.

Eind 2020 werd dit initiatief door Iriscare financieel versterkt. Door de eigen investering en de aanvullende financiële middelen werd het mogelijk om in 2021, 2 personeelsleden deeltijds aan te werven.

V. Initiatief Antonin Artaud

RAAD VAN BESTUUR

Siska Meyer (N)	voorzitter
Jérôme Dumont (F)	penningmeester
Patrick Janssens (N)	
Marijke Buyse (N)	
Carine Lambeau (F)	

SAMENSTELLING EQUIPE

Nicolaas De Grootte (N)	sociaal assistent
Nawel Benaissa (F)	sociaal assistente
Joyce Coppens (N)	sociaal assistente - uit dienst op 13.09.2020
Coline Vande Perre (F)	sociaal assistente - vanaf 14.09.2020 contract onbepaalde duur
Sonia Van Cauwenbergh (N)	sociaal verpleegkundige – in dienst op 12.09.2019

AKTIVITEITENBEGELEIDER DEN TEIRLING

Yasko Deboodt (N)	in dienst op 14.07.2020
-------------------	-------------------------

MEDISCH VERANTWOORDELIJKE

Dr. Renilde Bocken (N)	
------------------------	--

ADMINISTRATIEVE MEDEWERKERS

Hildegarde Ufitamahoro (F)	ziekteverlof sinds 27.11.2018
Cristel Grégoire (F)	uit dienst op 21.02.2020 (vervanging Hildegarde Ufitamahoro)
Ariane Coppens (F)	in dienst op 01.06.2020 (vervanging Hildegarde Ufitamahoro)

KLUSJESMAN

Abdelhak Jamli (F)	
--------------------	--

1. HISTORIEK

Het was de wetgeving op de reconversie van de psychiatrie (1992) die hiertoe de echte aanzet gaf. Hierdoor werd een gedeelte van de activiteit van de DGGZ Antonin Artaud rond de begeleiding ten huize van een groep van onze cliënten vertaald in een erkenning van 18 plaatsen beschut wonen. Recent werden er 4 plaatsen bijkomend erkend. Om te voldoen aan de geldende normen voor beschut wonen hebben we 5 plaatsen moeten organiseren in een woonvorm met een gemeenschappelijke ruimte. De andere adressen zijn verspreid in onze onmiddellijke omgeving.

2. ORGANISEREND SAMENWERKINGSVERBAND

Het beschut wonen is ondergebracht in de vzw “Initiatief Antonin Artaud”, in het samenwerkingsverband “Coördinatie van Initiatieven Beschut Wonen Brussel Centrum”. De samenwerking verbindt 3 groepen op gelijke wijze, de DGGZ Antonin Artaud, De IRIS- Ziekenhuizen, en een derde partner zijnde een groep personen uit de socio-culturele wereld, extern aan de twee eerste partners.

3. INFRASTRUCTUUR

Ondanks de aanvankelijke optie personen individueel te huisvesten, diende in het verleden een aantal plaatsen te worden gegroepeerd. De andere plaatsen beschut wonen zijn verspreid in het centrum van Brussel georganiseerd. De 5 plaatsen zijn zodanig georganiseerd dat dit geen aanleiding heeft gegeven tot het verplicht op elkaar aangewezen zijn van de personen die op ditzelfde adres een flat betrekken. Ook in dit geval zijn we erin geslaagd om de essentie te bewaren. We menen dat mensen met ernstige psychiatrische moeilijkheden die dan ook intensieve en frequente zorg nodig hebben, daarvoor niet in groep moeten wonen of moeten leven in een klein residentieel kader. Zodoende kunnen we intensieve psychiatrische zorg waarborgen met behoud van een maximale individuele vrijheid en privacy.

4. WOONFORMULES

Omdat we menen dat huisvesting een belangrijk integrerend karakter heeft, hebben we in “Initiatief Antonin Artaud” verschillende woonformules ontwikkeld. In al deze verschillende formules zijn cliënten steeds gehuisvest in volwaardige studio’s of flats.

Zo zijn de plaatsen beschut wonen die dienden gegroepeerd te worden ingericht als 5 volwaardige flats. De andere plaatsen zijn gelokaliseerd op 15 verschillende plaatsen in Brussel stad.

Op deze wijze kunnen we verschillende woonvormen aanbieden in zeer verschillende wijken. Het valt ons op dat cliënten ook voor zeer bepaalde wijken kiezen, of ook zeer bepaalde wijken weigeren. De verscheidenheid die we bieden lijkt tegemoet te komen aan reële wensen van cliënten, en ondersteunt onze overtuiging om deze personen met langdurige en complexe psychiatrische problemen ook keuzes te laten in de organisatie van de zorg die we hen kunnen bieden.

5. BASISCONCEPT

Op het verblijf in beschut wonen staat geen maximumduur. We willen niet mee ingaan op de dynamiek die o.i. te frequent terugkomt, en die ertoe leidt dat ook chronisch psychiatrische patiënten de voorziening dienen te verlaten als ze minder symptomen vertonen. We zijn overtuigd dat huisvesting en omgeving, een wezenlijk deel uitmaakt van de reïntegratie van deze cliënten in de maatschappij. Het is contraproductief om deze personen opnieuw te verplichten de voorziening te verlaten omdat ze opnieuw enigszins geïntegreerd zijn, ze zich beter voelen en minder symptomen vertonen.

6. OVERGANG

Regelmatig stellen we personen die verblijven in het beschut wonen, voor om te verhuizen naar een sociale woning in hun omgeving. Hierbij kan de begeleiding die wordt geboden door de equipe van het beschut wonen gewoon verder gezet worden door dezelfde begeleiders. De begeleiding wordt verder gezet, de woonplaats verandert. Hierdoor kunnen we cliënten vooral veel goedkoper huisvesten waardoor ze hun beperkte financiële middelen opnieuw aan andere dingen kunnen besteden. Dit draagt bij tot meer kans tot een betere levenskwaliteit. Eventueel in een latere fase kan de begeleiding worden beëindigd zonder dat dit betekent dat de cliënt opnieuw dient te verhuizen. De cliënt blijft wonen, de begeleiding stopt. We menen dat deze vorm van het beschut wonen te verlaten, reëel bijdraagt tot integratie en rehabilitatie aan het tempo en de mogelijkheden van de cliënt.

Deze werking is mee mogelijk door de samenwerkingsovereenkomsten die werden afgesloten met de Sociale Woonmaatschappij Brusselse Haard en de Foyer van Laken. Deze instelling stelt ons een beperkte maar vaste poule van appartementen ter beschikking stelt. Deze overeenkomst houdt o.a. ook in dat indien de begeleiding door de cliënt, om welke reden dan ook, wordt afgebroken, de cliënt kan blijven wonen waar hij woont.

De organisatie krijgt dan een ander sociaal appartement ter beschikking.

De extra begeleiderstijd voor deze vijf personen, vinden we in een functie sociale maribel die we ter beschikking kregen en op deze manier invulden.

7. SAMENWERKINGSAKKOORDEN

- Om meer plaatsen beschut wonen in sociale woningen te kunnen organiseren, werd sinds kort en samen met de DGGZ Antonin Artaud een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de Lakense Haard. Als onderdeel van dit ruimer samenwerkingsakkoord, stelt de Lakense Haard 5 studio's of appartementen per jaar ter beschikking. Dit moet helpen betaalbare huisvesting in het centrum van de stad vlot aan te bieden.
- Op voorstel van de Brusselse Haard werd enkele jaren geleden de bestaande samenwerkingsovereenkomst rond het beschikbaar stellen van appartementen of studio's uitgebreid. De Brusselse Haard stelt hiermee

jaarlijks 4 appartementen of studio's per jaar beschikbaar aan psychiatrische patiënten binnen het kader van Beschut Wonen.

Door deze samenwerkingsovereenkomsten beschikken we over 9 appartementen per jaar voor patiënten binnen het kader van Beschut Wonen. Voor deze appartementen is een beperkte wachttijd van enkele maanden. Momenteel gebruiken we deze woningen niet meer in het kader van het verlaten van het beschut wonen, maar huisvesten we patiënten van bij aanvang in deze woningen.

8. INTEGRATIE

De samenwerkingsakkoorden met de Lakense en met de Brusselse Haard, geven het beschut wonen een bijzondere mogelijkheid om de woonfunctie te scheiden van de begeleidingsfunctie. We kunnen wel bemiddelen om een woning snel ter beschikking te hebben, maar het huurcontract is tussen de bewoner en de Sociale Woonmaatschappij. Dit betekent ook dat indien de begeleiding door het beschut wonen om één of andere reden wordt beëindigd. De cliënt blijft wonen in de woning die hij gedurende zijn begeleiding heeft betrokken. De patiënt verhuist niet, het is de begeleiding die "verhuist". We zijn overtuigd dat dit bijzonder bijdraagt tot de verdere integratie van de persoon in zijn omgeving.

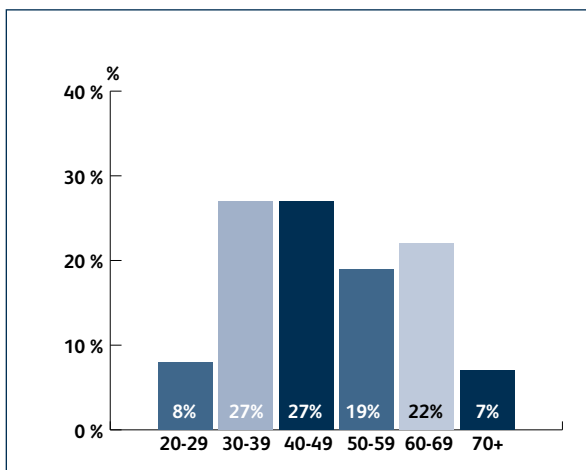
9. ANDERE ACTIVITEITEN

Het Initiatief Antonin Artaud neemt actief deel aan de uitwerking van het netwerk HERMESplus.

10. STATISTIEKEN 2020

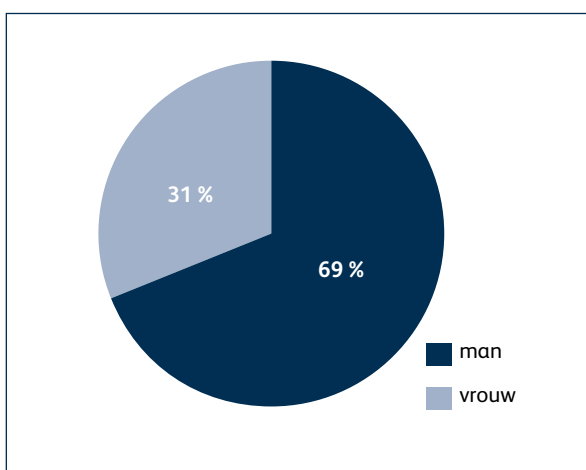
Leeftijd

De groep jongere gebruikers wordt over de jaren heen, belangrijker.

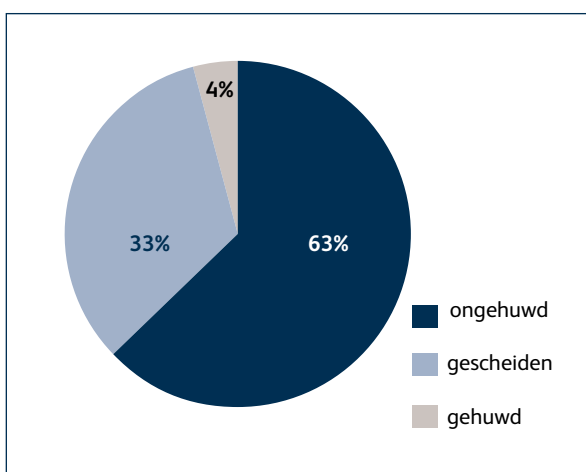
Geslacht

Mannen vormen de grootste groep bewoners.

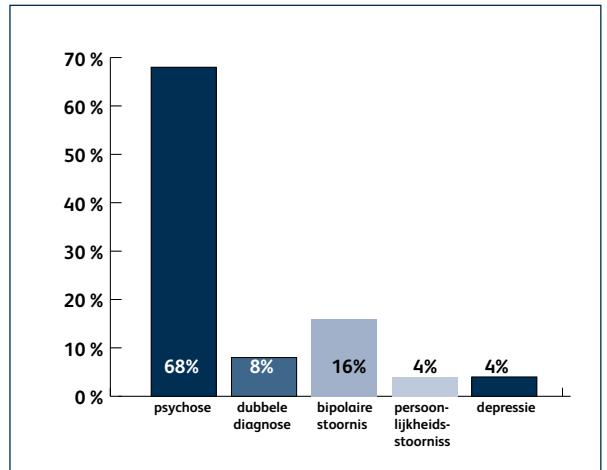
Burgerlijke staat

Op één persoon na, zijn alle bewoners alleenstaand.

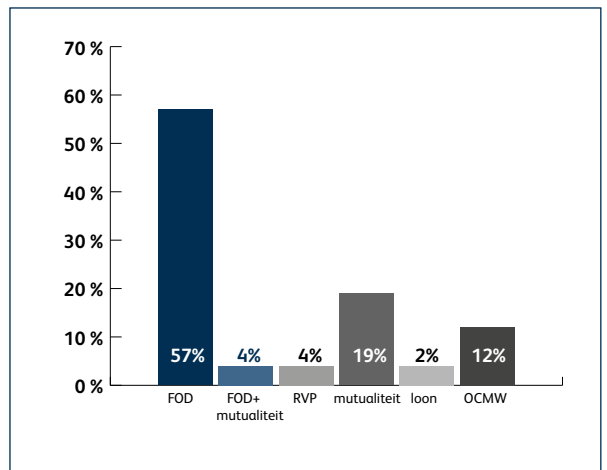
Psychiatrische problematieken

“Dubbel diagnoses” zijn een combinatie van psychotische problemen samen met zowel: mentale handicap of autisme of bipolaire stoornis als persoonlijkheidsstoornis.

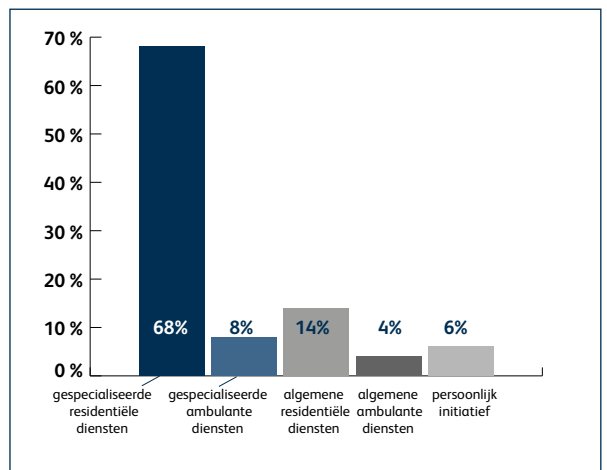
Bron van inkomsten

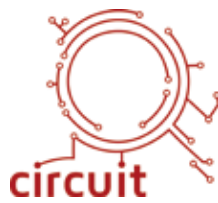
92% heeft een vervangingsinkomen of is gepensioneerd

Verwijzers

Op enkele uitzonderingen na, komen alle bewoners in contact met het beschut wonen, na verwijzing.

VI. Circuit

BESTAFFING

Michèle Durbin

In de loop van december 2020 kreeg het initiatief de mogelijkheid om bijkomend twee volijdse personen aan te werven voor de verdere ontwikkeling van de laagdrempelige ontmoetingsruimte. De aanwervingen zullen gebeuren in de loop van 2021.

INLOOPFUNCTIE

Personen met ernstige psychologische problemen kunnen dagelijks langs komen. “**Circuit**” biedt de mogelijkheid om samen met vrijwilligers enkele uren contact te kunnen hebben, van gedachten te wisselen, of gewoon aanwezig te zijn. In de eerste plaats richten we ons naar personen die we met onze verschillende activiteiten bereiken, of die via onze contacten geïnteresseerd zijn in deze functie.

Gebruikers van deze inloop zijn bekend bij de medewerkers van de verschillende organisaties, en worden via hen over de mogelijkheden van de functie geïnformeerd. Gebruikers hebben een lidkaart. Er is een kennismakingsgesprek om zo goed mogelijk de werkwijze te bespreken.

De inloopfunctie is 5 dagen per week gedurende 2 uur open. Op woensdag wordt er samen gegeten.

INFORMATIEPUNT

Circuit is ook een informatiepunt met de focus op die activiteiten in Brussel die interessant kunnen zijn voor personen die overdag hun tijd vrij kunnen besteden. Er is informatie beschikbaar over de bestaande initiatieven rond dagbesteding, vorming, vrije tijdsbesteding en is het de ambitie om een goed overzicht ter beschikking te hebben van zowel klassieke als innoverende vormen in de geestelijke gezondheidszorg.

Op termijn willen we dit uitbouwen tot een informatiepunt waar geactualiseerde informatie beschikbaar is rond het psychiatrisch aanbod in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

ONTMOETINGSPLAATS

Het vormen van een netwerk tussen hulpverleners en organisaties die actief zijn in de geestelijke gezondheidszorg, draagt bij tot het optimaliseren van de hulpverlening in de stad. **Circuit** is beschikbaar voor initiatieven van organisaties, die hiertoe bijdragen.

Om deze ontmoetingen te faciliteren wordt enkele keer per jaar, in **Circuit** een activiteit georganiseerd.

Netwerking is zowel een kwestie van organisaties onderling, als van personen die elkaar kennen.

INTEGRATIE IN DE WIJK

De inloop “Circuit” is een initiatief waarbij we trachten een mix te maken tussen personen met een psychische kwetsbaarheid, en andere bewoners uit de wijk. Dit moet bijdragen tot het doorbreken van stigmatisering die de bewoners van deze buurt toch nog altijd ondergaan. De betrokkenheid van personen die ook actief zijn in sociale organisaties uit de wijk is hierbij van groot belang. Het zijn vooral deze mensen die zich melden als vrijwilliger.

ZICHTBAARHEID

De muren van **Circuit** zijn beschikbaar voor het tentoonstellen van werken die werden gerealiseerd door gebruikers van de geestelijke gezondheidszorg. Deze tentoonstelling lokken tijdens de openingsuren toevallige passanten.

CIJFERS

In “**Circuit**” komen bezoekers die we kunnen opdelen in 4 groepen. Hulpverleners die actief zijn in de psychiatrische zorg, gebruikers, vrijwilligers en toevallige passanten registreren we apart.

COVID-19

De maatregelen naar aanleiding van de gezondheidscrisis maken dat 2020 een apart jaar was. De cijfers rond de contacten die we hadden zijn dan ook weinigzeggend, en worden daarom niet gepubliceerd. Toch is **Circuit** slechts 6 weken gesloten geweest, en hebben we de werking aangepast.

- Toegankelijkheid voor gebruikers

Door de Corona crisis is **Circuit** gesloten geweest vanaf maandag 16 maart tot begin mei.

Om de mogelijkheid tot het hebben van contact weer mogelijk te maken, is het initiatief snel weer open gegaan. Er werd een reservatiesysteem uitgewerkt, de contacten waren beperkt tot face to face ontmoetingen en waren beperkt in de tijd.

Vanaf juni en naar aanleiding van de versoepeling van de maatregelen is **Circuit** weer open gegaan. De openingsuren werden gemaximaliseerd mede door de beschikbaarheid van collega's uit de DGGZ/CSM.

Sinds 28 oktober werd het reservatiesysteem en de beperking tot 1 persoon per tijdsslot opnieuw ingeteld, door verstrenging van de Covid-maatregelen.

Ontwikkelingen in de samenwerkingen

Meerdere samenwerkingsprojecten zijn afgelast of uitgesteld tot de regelgeving rond Covid-19 opnieuw initiatieven toeliet. De contacten zijn wel goed onderhouden per telefoon, per video bellen of fysiek indien mogelijk.

Enkele initiatieven zijn ondanks de gezondheidscrisis verder ontwikkeld:

L'ASBL INITIATIEF VZW van CSM /DGGZ Antonin Artaud heeft is tijdens de zomer opgestart met een aanbod van activiteiten op vrijdag namiddag.

OEP VADROUILLE

Het gedeelde activiteiten aanbod heeft ondertussen een website waar onze leden zullen informatie over de deelnemende partners en hun aangeboden activiteiten kunnen raadplegen en eventueel zich inschrijven om deel te nemen.

Samenwerking met LDC ANKER

ontwikkelt zich als sociaal restaurant sinds januari 2020. De leden van **Circuit** zijn uitgenodigd om als vrijwilliger mee te werken in de ontwikkeling van dit project.

VII. Wijkoverleg

Langdurige zorg voor mensen met een ernstige en langdurige psychiatrische kwetsbaarheid die zorg nodig maakt, is opgebouwd rond een aantal “rode draden” waar de zorg zich rond situeert. (nabijheid, beschikbaarheid, toegankelijkheid) en een aantal “*functies*” (wonen, werk of activiteit en contact)

Wij stellen voor om langdurige zorg te situeren op een schaal van een cluster van wijken van ongeveer 50.000 inwoners, waarbij deze activiteit wordt gegarandeerd door een consortium of samenwerkingsverband van plaatselijke actoren. In de experimentele vorm zal deze groep minimaal zijn samengesteld door een CGG, een medisch huis, en een sociale coördinatie. Verder zal de samenstelling verschillend zijn in functie van de betreffende wijken, en de bestaande geïnteresseerde organisaties en personen. We moedigen hierbij sterk aan dat wijkagenten of stadswachten hierbij betrokken zijn.

Een opstap naar dit decentrale model is het “*wijkoverleg*” dat we momenteel experimenteren, specifiek naar 2 groepen personen toe die aangewezen zijn op psychiatrische zorg: “*draaideurpatiënten*” en “*zorgmijdende personen*”.

Afstemming en coördinatie met plaatselijke actoren in de wijk of in de gemeente draagt bij in twee richtingen: enerzijds geeft dit hulpverleners een breder beeld van de mogelijkheden van de omgeving van de personen waarvoor ze zorg opnemen.

Daarnaast verhoogt dit de kans dat personen met een psychiatrische kwetsbaarheid die niet in contact zijn met de gespecialiseerde hulp, in contact komen met deze voor van hulpverlening.

Dit wijkoverleg heeft twee doelstellingen. Op het vlak van de zorg, te komen tot een valabel en overlegd voorstel tot hulpverlening of tussenkomst.

Op het vlak van de organisaties die actief zijn in de wijk, afstemming te vinden door samen actief te zijn op het werkterrein rond concrete situaties.

Het wijkoverleg wordt 6-wekelijks georganiseerd, maar steeds via teleconferentie. Het is de bedoeling om in de loop van 2021 dit overleg te integreren in de verdere ontwikkeling van de laagdrempelige ontmoetingsruimte.

VIII. HERMESplus

De dienst geestelijke gezondheidszorg is samen met het psychiatrisch ziekenhuis Valisana, asbl l'equipe, CGG-Brussel en Initiatief Antonin Artaud initiatiefnemer voor de vzw HERMESplus. HERMESplus is één van de Vier Antennes van het Brussels Netwerk voor Geestelijke Gezondheidszorg.

PROMOTOREN

DGGZ Antonin Artaud CSM

Clinique Sanatia

ALGEMENE VERGADERING

ASBL l'Equipe – (CoCof)

DGGZ Antonin Artaud (BiCo)

Clinique Sanatia (BiCo)

Initiatief Antonin Artaud (BiCo)

CGG-Brussel (VG)

COÖRDINATOREN

Ilse Wauters

Patrick Janssens

Het netwerk heeft de voorbije jaren op de verschillende functies zoals ze worden beschreven door de federale overheid initiatieven lopen. De focus lag in 2019 vooral op de functie "**mobiele teams**".

Het crisis team "**TANDEMplus**" is sinds 8 jaar actief en werd uitgebreid naar 6 voltijdse functies. DGGZ Antonin Artaud stelt hierbij 0.50 FTE ter beschikking van het team. Daarnaast stelt de dienst 4 uur psychiater ter beschikking in afwachting van de financiering van deze functie door de FOD.

Waar het mobiele crisisteam op kruissnelheid is, lag in 2019 de focus vooral op de ontwikkeling van de mobiele langdurige zorg. "**MoveoPlus**". Omdat het bieden van mobiele langdurige zorg onze hoofdactiviteit is, hebben we ons sinds de oproep van de FOD rond de netwerken, steeds geprofileerd als een team dat hierin een prominente rol wilde spelen. Dit heeft uiteindelijk ertoe geleid dat MoveoPlus – het mobiel initiatief van de antenne HERMESplus – erkend is als één van de vier mobiele teams langdurige zorg in Brussel. **MOVEOplus** organiseert mobiele

langdurige zorg gedecentraliseerd in Sint Joost Ten Node, Brussel Vijfhoek, Molenbeek en Anderlecht. De zorg wordt zoveel mogelijk gedeeld met bestaande ambulante diensten. Onze ervaring is dat langdurige zorg dient te worden georganiseerd op een klein werkingsgebied, waarbij bestaande lokale diensten worden ingezet en betrokken. Het wijkoverleg is hierbij een pluspunt omdat dit er toe bijdraagt dat niet enkel de personen na een ziekenhuisopname worden toegeleid naar langdurige psychiatrische zorg.

Momenteel zijn het CGG-Brussel, Valisana, asbl L'equipe de belangrijkste partners in **MOVEO**plus.

Het netwerk HERMESplus heeft de voorbije jaren op de verschillende functies zoals ze beschreven worden door de federale overhead, verschillende functies lopen. .

De voorbije jaren ging de aandacht voornamelijk naar de verdere ontwikkeling van het mobiel team crisis . Ook nu nog stelt de Dienst 4 uur psychiater in opleiding ter beschikking van het team, naast $\frac{3}{4}$ FTE social assistent. Met dat het team stapsgewijs werd uitgebreid, en dit team meer en meer een eigen dynamiek heeft ontwikkeld en geïntegreerd, kon de focus gelegd worden op de ontwikkeling van het mobiel team langdurige zorg "**MOVEO**plus".

Sinds aanvang verdedigen we de gedachte dat de mobiele langdurige zorg een activiteit is van een Dienst voor Geestelijke Gezondheidszorg. In de antenne HERMESplus hebben we samen met andere diensten een samenwerkingsakkoord kunnen onderhandelen waarbij elke organisatie een aantal personeelsuren ter beschikking stelt van het mobiele team Moveoplus. Deze constructie maakt dat in de gemeenten Anderlecht, Molenbeek, Brussel 1000 en Sint-Joost-Ten -Noode de respectievelijk Centra deelnemen aan d ontwikkeling van een mobiel team dat gedecentraliseerd actief is op deze 4 gemeenten. De centra menen op deze manier bij te dragen tot een concept van langdurige zorg dat zorg biedt in de omgeving van de persoon, en de mogelijkheden van de respectievelijke gemeenten of wijken maximaal gebruikt in een medel van gedeelde zorg.

De Federale Overheid heeft dit werkmodel erkend hoewel et afwijkt van het oorspronkelijk model waarbij ziekenhuisbedden worden afgebouwd ten voordele van een mobiel team.

De DGGZ Antonin Artaud kreeg een uitbreiding van de personeelsbezetting met 2 FTE, die weliswaar dienden te worden ter beschikking worden gesteld aan andere partners. OP deze wijze werden 4 deeltijds functies (0.5 FTE) ter beschikking gesteld aan SSM Rivage Den Zaet, SSM SeSaMe, SSM L'Ete en SSM d'Ici et d'Ailleurs. De aanwerving gebeuren in de loop van 2021.

Tevens kreeg de DGGZ Antonin Artaud een uitbreiding met 2 FTE die gefinancierd worden door Actiris in een GeKo statuut. De aanwerving gebeuren in de loop van 2021.

Vanuit het bestaande team van de dienst stellen we 76 uur ter beschikking van Moveoplus voor dossiers die zich aandienen via het mobiel team en die kunnen opgevolgd worden door leden van het team.

Jaarverslag 2020

ANTONIN ARTAUD

Dienst Geestelijke Gezondheidszorg

Grootgodshuisstraat 10, 1000 Brussel

Tel 02 218 33 76 - Fax 02 218 05 29

antonin.artaud@advalvas.be

Antonin Artaud